

23.11.2022

Asia/13

§ 294

Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite Helsingin sisäisen vesiliikenteen kokoamisesta HSL:n järjestämäksi osana julkista liikennettä

HEL 2022-005401 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 16 muuta kaupunginvaltuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki toimii niin, että kaupungin sisäinen ja saarten välinen vesiliikenne siirtyy osaksi HSL:n hallitsemaa päivittäistä julkista liikennettä, sen lippujärjestelmää, reititystä ja liikennöitsijöiden kilpailuttamista.

Kaupungin pääperiaatteena vesiliikenteen järjestämisessä on ollut, että vesiliikenteen palvelujen tulee muodostua markkinaehtoisesti. Markkinaehtoinen liikenne toimii pelkillä asiakastuloilla ilman yhteiskunnan maksamaa julkista tukea. Palvelun tuottava yritys vastaa reittien ja aikataulujen suunnittelusta sekä lippujen hinnoittelusta. Markkinaehtoisessa mallissa kaupungin rooli on toimia vesiliikenteen mahdollistajana.

Suomenlinnan lauttaliikenne muodostaa vesijoukkoliikenteessä poikkeuksen. Suomenlinnassa on ympärivuotista asumista ja sen vuoksi se kuuluu Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) järjestämän

joukkoliikenteen piiriin, jolloin kaupungin maksamalla tariffituella myös subventoidaan lippujen hintoja.

HSL:n tariffin käyttöönotto vesiliikenteestä pienentäisi saatuja lipputulota merkittävästi. Esimerkiksi suosittuun matkakohteeseen Pihlajasaaren aikuisten meno-paluulippu maksaa nykyisin 8,50 euroa. HSL:n AB-vyöhykkeen kertalippu maksaa 2,80 euroa. Edestakaisen matkan lipputulo HSL:n kertalipuilla olisi 5,60 euroa. HSL:n matkoista 60–70 % tehdään kausilipuilla. Kausilipulla tehty vesiliikennematka ei tuo järjestelmään lainkaan lisätuloa. Karkeasti arvioiden HSL-tariffilla lipputulot jäisivät noin 20–25 %:n nykyisen tariffin tuotosta. Tulonmenetys jäisi katettavaksi verovaroista.

Koronapandemian jäljiltä pienentyneet joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vaikeuttaneet HSL:lle asetetun 50 %:n subventioasteen saavuttamista. Vesiliikenteen siirtäminen HSL:n järjestettäväksi ja HSL-tariffin käyttö vesiliikenteessä kasvattaisivat HSL:n alijäämää entisestään. Vesiliikenne kasvattaisi myös HSL:n henkilöstökuluja. Henkilöresursseja tarvittaisiin vesiliikenteen suunnitteluun sekä liikenteen kilpailuttamiseen ja hallintoon. HSL:n tarjoamassa joukkoliikenteen reittipalvelussa on myös tiedot markkinaehtoisesti toimivan vesiliikenteen reiteistä ja aikatauluista, jolloin laivamatka on suunniteltavissa osana jo mantereella alkanutta joukkoliikennematkaa.

Helsingin alueen vesiliikenne Suomenlinna lukuun ottamatta on pääasiassa kausiluontoista ja keskittyy vapaa-ajan matkoihin, mikä lisää liikenteen järjestämisen kustannuksia suhteessa siitä saatavaan matkustajahyötyyn. HSL:n keräämä lipputulo perustuu yleisesti alueen joukkoliikenteessä käytössä oleviin lipputuotteisiin, eikä erillisiä liikennemuotokohtaisia lipputuotteita ole, mikä samalla rajoittaa lipputulolla katettavaa osuutta liikennöintikustannuksista. HSL ei pidä tässä vaiheessa perusteltuna muun vesiliikenteen toimivallan siirtämistä HSL:lle. HSL pitää tärkeänä, että vesiliikenteen järjestämisen kannattavuudesta tehdään tarkemmat selvitykset ja kannattavuuslaskelmat kaupunkien toimesta ennen järjestämisvastuusta keskustelua. Selvityksessä tulee lisäksi huomioida vastaava mahdollisuus myös muissa HSL:n jäsenkunnissa sekä vaikutukset muiden kuntien osalta. HSL:n järjestämisvastuulla olevan liikenteen operointi- ja lipputulojen tulee tukea HSL:n strategisia tavoitteita myös subventiotason osalta.

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2022 § 516 käsitellessään sähkölauttahankeeseen loppuraporttia, että käynnistetään ympärivuotinen HSL-lipuilla toimiva lauttaliikenne Kruunuvuorenrantaan vuonna 2023. Kysyntää ja tarvetta arvioidaan liikenteen aikana ja liikennöintiä jatketaan enintään Kruunusiltojen valmistumiseen asti. Selvitetään mahdollisuus

hyödyntää Suomenlinnan liikenteessä käytettävää kalustoa jääkauden liikenteessä ja suositaan päästötöntä kalustoa sulan kauden aikana.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisen lauttaliikenteen käynnistämisen valmistelu on vireillä ja asia tuodaan valmistelun jälkeen kaupunginhallituksen päätettäväksi. Budjettineuvotteluissa on sovittu asian rahoituksen sisällyttämisestä vuoden 2023 talousarvioon.

Merellisen Helsingin houkuttelevuuden kehittämiseksi kaupunki selvittää erilaisia mahdollisia toimenpiteitä. Yksi kokonaisuus on lauttayhteyksien parantaminen Helsingin edustan saariin. Valmistelua tehdään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolla kaupunkiympäristön toimialan osallistuessa valmisteluun tiiviisti.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja HSL:n lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 HSL:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 762

HEL 2022-005401 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.06.2022 § 381

HEL 2022-005401 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupungin pääperiaatteena vesiliikenteen järjestämisessä on ollut, että vesiliikenteen palvelujen tulee muodostua markkinaehtoisesti. Markkinaehtoinen liikenne toimii pelkillä asiakastuloilla ilman yhteiskunnan maksamaa julkista tukea. Palvelun tuottava yritys vastaa reittien ja aikataulujen suunnittelusta sekä lippujen hinnoittelusta. Markkinaehtoisessa mallissa kaupungin rooli on toimia vesiliikenteen mahdollistajana, mutta kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa liikenteen tarjontaan ovat rajalliset.

Suomenlinnan lauttaliikenne muodostaa vesijoukkoliikenteessä poikkeuksen. Suomenlinnassa on ympärivuotista asumista ja sen vuoksi se kuuluu Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän (HSL) järjestämän joukkoliikenteen piiriin, jolloin kaupungin maksamalla tariffituella myös subventoidaan lippujen hintoja.

HSL:n tariffin käyttööto vesiliikenteestä pienentäisi saatuja lipputulota merkittävästi. Esimerkiksi suosittuun matkakohteeseen Pihlajasaaren aikuisten meno-paluulippu maksaa nykyisin 8,50 euroa. HSL:n AB-vyöhykkeen kertalippu maksaa 2,80 euroa. Edestakaisen matkan lipputulo HSL:n kertalipuilla olisi 5,60 euroa. HSL:n matkoista 60-70 % tehdään kausilipuilla. Kausilipulla tehty vesiliikennematka ei tuo järjestelmään lainkaan lisätuloa. Karkeasti arvioiden HSL-tariffilla lipputulot jäisivät noin 20-25 %:n nykyisen tariffin tuotosta. Tulonmenetyks jäisi kattavaksi verovaroista.

Koronapandemian jäljiltä pienentyneet joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vaikeuttaneet HSL:lle asetetun 50 %:n subventioasteen saavuttamista. Vesiliikenteen siirtäminen HSL:n järjestettäväksi ja HSL-tariffin käyttö vesiliikenteessä kasvattaisivat HSL:n alijäämää entisestään. Vesiliikenne kasvattaisi myös HSL:n henkilöstökuluja. Henkilöresursseja tarvittaisiin vesiliikenteen suunnitteluun sekä liikenteen kilpai-

23.11.2022

luttamiseen ja hallintoon. HSL:n tarjoamassa joukkoliikenteen reittipalvelussa on myös tiedot markkinaehtoisesti toimivan vesiliikenteen reiteistä ja aikatauluista, jolloin laivamatka on suunniteltavissa osana jo mantereella alkanutta joukkoliikennematkaa.

Merellisen Helsingin houkuttelevuuden kehittämiseksi kaupunki selvittää erilaisia mahdollisia toimenpiteitä. Yksi kokonaisuus on lauttayhteyksien parantaminen Helsingin edustan saariin. Valmistelua tehdään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolla kaupunkiympäristön toimialan osallistuessa valmisteluun tiiviisti.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi